

689/918-19 szám

Bírálnok Elnököl:

Dr. Perutár Károly

Dr. ...

egyetemi tanár úr.

Szombathely, 1919. aug. 29. ó

Szombathely
e. i. ...

A dolgozat önállóan készült, a munkájában, mely
saját kérésre, alapos ismeretere és írásbeli
képesége miatt. A dolgozóra az alábbi
juttatás elfogadott.

Szombathely, 1919. szept. 2.

Bírálnok Elnök

Szombathely

Szombathely, 1919. szept. 3.

Szombathely

1

Büntetőjogi elmélet
újabb alapja.

Értékesítés a büntetőjogból.

Írta

Gust Vilmos Valdeemas

A 2091

Klassikát forrásmunkák:

Bar v.: Gesetz und Schuld
im Strafrecht.

Baumf. Das Strafrecht. Berlin 1906

" II Die Schuld nach dem
Strafrecht. " 1909

" III Die Befreiung von
Schuld und Strafe
durch das Strafrecht. " 1909

Finkej: A magyar büntető-
jog tankönyve. Budapest 1911

Omlo: Jogbölcséleti
előadások. Kolozsvár 1906

Vámberj: Büntetőjog. Budapest 1913-18

Ezen kérdés megoldásánál
 elsősorban visszagátnunk kell a
 XVIII. században uralkodó világ-
 nézetet. Ez a világnézet méltán
 nevezhető "anthropocentrikus-
 nak". Mindennek középpontjában
 az ember áll. A francia forradalom
 által proklamált egyéni
 szabadság már csak rávetőve
 volt annak a nagyarányú szellemi
 evolúciónak, amely a XVIII.

séaad másvalik felében az álla-
 mi és az ethikai bölcsélet terén
 folyt. Rousseau felállítja az
 egyén jogait az állammal és az
 összeséggel szemben. Kifejti a
 társadalmi szerződés, a. con-
 tract social fogalmát, amely
 azon sarkall, hogy az egyén ön-
 ként mondott le bizonyos jogok-
 ról az összeséggel, az állammal
 szemben, tehát az államnak
 csak azon mértékig van jog
 a beavatkozásra az egyénnel
 szemben, amily mértékig az
 egyén jogait lemondott és a
 beavatkozást megengedte.
 Kant az egyéni kötelességeket
 kategorikus ^{morag} és a kategorikus
 imperativus erkölcsi magaslataira emeli.

És az elmélet államjogi tere az egyén jogait szem előtt tartó alkotmányos államformáj elméletének kialakulásáig vezetett, az etika tere pedig az egyéni felelősség elvén felépülő büntetőjogi felfogásig.

A büntetőjogi elmélet, amelynek gyökerei melyon belenyúl-
 nak minden kornak erkölcsi és alkotmányjogi felfogásába, felszívta magába úgy az egyén alkotmányjogainak elismerését az összességgel szemben, mint az egyéni felelősség etikai elvét. Az XIX század első felének büntetőjoga ezen a kettős bázison nyugszik: az egyéni szabadság közjogi és az egyéni felelősség etikai elvén. Ennek a két elvnek alaján alakult ki a büntetőjog elméletének fundamentuma:

az állam csak akkor használhatja a
 büntető hatalmát, ha a tettes már
 valamely a jogrendbe ütköző ese-
 lekminőt elkövetett. Ebben az esetben
 is alkalmas kivételt kell az okozott
 jogszélem nagyságához. Alkalmas-
 kivételt kell továbbá a tettes erkölcsi
 bűnösségéhez.

A tettes erkölcsi bűnössége
 azon alapul, hogy megszegte
 valamely az ivességgel szemben
 fennálló kötelezettséget. Így ala-
 kul ki a beszámíthatóság fogalma,
 melynek kritériuma az, hogy a
 tettes válaszához volt köteles-
 ségének teljesítés és megszegése
 között is mégis megszegte köteles-
 séget. A büntetés ennek megfelelő-
 leg erkölcsi rosszából a tettes
 erkölcsi bűnösségével szemben,

amely rosszalás egyaránt intézkedik
magához a tetteshez, épp úgy, mint
az összes minden tagjához.

Ez az első fundamentumra
könnyű rendszert építeni. Mint-
hogy a repressio alappául a kon-
krét tett, a büntetőcselek-
mény szolgál, csak a kérel fog-
ható, a külső cselekményt, a
konkrét megjelenési formát, és
a rendszer megalkotásának alap-
jául. Előttünk tartva az indi-
viduális etikai felelősség esemé-
jét tartjuk szem előtt, arra az eret-
ményre jut, hogy az emberek több-
kevesebb egyformák, csak cselek-
ményeik különböznek. Ezen az
alapon könnyelmesen absztrakálhat
és abban meríti ki förgyökereit,
hogy a cselekményeket tárgyi

súlyosságuk szerint ^{igéjeseik,} egymástól mi-
 nél finomabban elválasztani és
 megkülönböztetni. Er az elmélet
 a büntető kódexeknek azon elvi-
 ben, ^{és igazságos} hogy senki más büntetéselemény-
 ért és más büntetéssel nem büntet-
 hető, mint a melyet a törvény meg-
 állapít. „Nulla poena, sine lege”
 ebben a modern értelemben. Így
 lesz, Liszt szerint, a büntető ko-
 dex a büntetésekre „magna carta”-ja.

Lehetetlen nem látnunk
 az összes büntetőjogi alayfogal-
 makban az etikai és az államjogi
 nézőpontnak az egybefonódását.
 A két nézőpont tulajdonképpen
 nem egyébb egy és ugyanazon
 esemény két oldalánál; ez az esemény
 az egyéni érték megbeürülésének,
 az egyéni szabadságnak esz-
 méje.

Mindkét nézőpontra és az azon alapuló rendszereknek csak egy célja van: elméleti és ideológiai korlátokat állítani az egyjensérsékek védelmére az állami omnipotencia ellen.

Sokan csak abban találják meg a klasszikus elméletnek az egyjensérségségét védő jellegét, hogy a birtokkérdések pontosan körülírták azokat az eseteket, amikor az állam behatolhat az egyjensérség körébe, sőt még az analógia alkalmazásának lehetőségét is kicarták. (Egy az az analógia alkalmazását kicartja a magyar B. T. K. 1 sz., ip. ugy. a német St. G. B. 1 sz. 2. bek. A svájci büntető törvénykönyv előtervezeti -

ben is foglaltatik ilyen határossal, míg ellenben a modern elveken felépülő newer büntető törvénykönyvekben már hiányzik.) Pedig ez a körülmény csak kevésbé jelentősége mellett, hogy a büntetőjogi alapszolgalmak elméleti kialakulása, maguk az elméleti tettek is, az egyéni érdekek védelmét célozzák.

E helyen nem térhetünk ki bővebben annak a kifejtésére, hogy miképpen alakulnak elméletek az élet fejlődésének új követelményei nyomán, hogy mennyiben tekinthetők az elméletek valóságos életviselkedetek elméleti igazolásának. Ezt csak a klasszikus büntetőjogi elmélet szempontjából mutatunk rá, hogy miképpen alakulnak

ki alapfogalmaink, tehát az elméleti tanok is annak a szükségletnek megfelelőleg, hogy az egyeni érdeket megvédeltsenek az állam korlátlan hatalmával szemben.

Legjellemzőbb e tekintetben Hegelnek büntetőjogi bölcselése. E így állítja fel híres hírnemes szabályait: a bünteselekmény a jogrendnek negatívja. Tehát a büntetés a jogrend pozitívja vagyis helyreállítása. Ha valaki ezen elmélet szerint egy példányt ítsa, emberéletét kivitja és ezután ö maga is korlátlan büntetetté, akkor az úgy tekinthető, mintha a valóságban semmi sem történt volna, mert a büntetés kiegyenlített a bünteselekményt. *Es by messire*

képes a klasszikus elmélet eltávolodni az életől, a valóságtól.

Csak hogy éppen a valóságtól való eltávolodásban, az életviszonyokhoz való felülemelkedésben kell találunk az elméletnek azt a jellemvonását, amely az egyéni érdekek és az egyéni szabadság védelmének célját foglalja magában. Ez emberek közötti különbségekben rejlik az egyéni szabadságnak legnagyobb veszélye. Elmélet tehát a jogrendet az egyéni szempontoktól, a valóságtól függetlennek látszó magaslattal emeljük, akkor ezzel az egyéni érdekek védelmét írjuk el. A klasszikus elmélet ezt a váltal íri el, hogy a jogrendet erkölcsi

magaslátás emeli. A klasszikus irók
megvilágításában az absztrakciók
bivodalmaiban a valóság tőlelterő
külön élet látásik folyni, magának
a jogrendnek mintha önálló léte
volna. A jogrend parancsai és tilal-
mai egyformán köteleznek minden-
kit. Emberi szenvedélyek alárendelt
seregét jászának. Kötelességek
teljesítése magasabb erkölcsi pa-
rancs; aki aevhat nem teljesíti,
azt büntetés éri.

Erőt a magaslátást te-
kintve az emberek kisírti eltérések
elengéseni látásának. A jogrend
heróizmust vár attól a seegény
tulrajtot, aki ékségében sekeily
értékü élelmiszer tulajdonít és,
jésanságot és megfontolást attól,
aki a legrettenesebb szenvedély

hatása alatt embertől. A bíró ha-
sonlíképen erkölcsi magaslato-
sánál. A bíró megbíntet, vagyis er-
kölcsei rosszaságát fejései ki a köte-
lességét megszegő emberrel szemben.

Valami tragikus enyessé-
gethetetlenség és komorság jel-
lenségek között jogszolgáltatá-
sát, hasonlóan ahhoz a homály-
hoz, mely az új sötétjében itélkező
okori törvényeket vette körül.
Nem látják, ki az, aki felett itél-
kezik, nem látják annak arian
a kötséget és a reményt. Elhomályo-
sítja tekintetüket az absztrakciók
sűrű hálózat.

Ezek az absztrakciók is
új elmélet, törvénykezés, jog-
szolgáltatás egyaránt; és kör-

vonalozást is határozott formát
nyernek az alapszavaknak egyrészt,
mint a bűncselekmények egyes fajai.

A büntetőjog ezen elméletének
alapgondolatát a legelőször
Berneri és Binding domborították
ki. Esserint bűnös az, aki vala-
mely állami parancsot vagy tilal-
mat megszeg. Bűnmentes az, aki
másképp is cselekedhetett volna. A
büntetés pedig a bűnösség arányá-
hoz igazodik. A büntetendő cselek-
mény az egyén meghatározott jog-
sértése, az egyénnek a törvényben
meghatározott jogsértése. Ez a szil-
lárs szikla alap, amelyre azután
az egyén szabadság védvástya-
ját felepitik.

Íme az államjogi és bölse-
leti nézőpontok egybeolvadása.

Az egyéni felelősség csak másik ol-
 dalán az egyéni szabadságnak, az
 erkölcsi kötelességek az egyéni jö-
 göknek s a Kant féle kategóri-
 kusz imperatívusz a Rousseau féle
 contrat socialnak.

A büntetőjogi alapproblémák
 körüli tan a XIX század első felében
 teljesen elsimulni látszott. A klasszi-
 kus rendszerek támadói alig akad-
 tak. Az alapelvek teljesen megmers-
 vettek és megingathatatlanul
 látszottak állani.

Szakorlati szempontok vol-
 tak azok, amelyek a tudósok érdeklé-
 sközpontját újból a büntetőjogi alap-
 problémái felé terelték. Újrosok
 és fegyházigazgatók véleményei,
 a büntetőjogi statisztika adatai
 a büntetés végrehajtásának

hatálytalansága mellett tanusko-
 tak. Különösen egy jelenség volt,
 amely mellett nem lehetett megállás
 nélkül elhaladni: a visszaesés
 jelensége, mely a jogélet tényezőit
 gondolkodásba ejtette. Kérültek
 annak okát kutatni, hogy vannak
 büntetések, akik, alig hogy el-
 hagyják a börtön falait, újabb
 büntetések követnek el. Elé-
 melyek a büntetéseket egyéniségé-
 ben, beteges hajlamaikban keres-
 ték a büntetés állandó forrá-
 sát, mások a társadalmi viszö-
 nyok állandóan nyomható és
 minduntalan büntető hatásá-
 ban. Kétször voltak olyanok, akik
 a büntetési rendszert tették min-
 den baj okozójává. Mindannyian
 azonban egyetértettek abban,

hogy az ilyen büntetésekkel szem-
 ben a társadalmat hatékonyabban
 védelemben kell részesíteni. Ezek
 azonban nem elegendnek meg; egy
 egészen új tudomány és rendszert
 akarnak kifejteni és ezért, miha
 a büntetéseknek csak egy bizonyos
 csoportja volt, amely őket a
 büntetőjog alapfogalmainak
 vizsgálataira hárította, az elve-
 ket mégis a büntetőjog egész te-
 rületén kiterjedőleg akarják
 művelni.

Őki volt az a nagy változás
 a kriminalitás terén, amely az
 elmélet munkárait új feladatok
 megoldására serkentette? Kii-
 lönösen két főkérdés lép előtérbe,
 mely mellett az összes többi tárgy-
 jelentőségében messze elmarad.

Az egyik az emberi szervezetben
 előforduló abnormitásként
 foglalkozik. Lombroso, neha
 a „seületes, büntettes” fogalma
 alá szerinte is a büntetésre-
 lekényeket elkövető egyének-
 nek csak bizonyos csoportja tar-
 tozik, az egész büntetőjogot akar-
 ja lerombolni és helyébe az egyén
 gyógykezelését léptetni. Szent-
 ugy általában isították a tételt
 azok a psichiaterek, akik sze-
 rint minden büntettes patológi-
 gikus. Ferri a büntetőjog helyé-
 be a társadalmi higiénát akar-
 ja tenni.

Korunk kriminalitási-
 nak másrészt jellegzetes saját-
 ttságai a gazdasági kényesök
 hatásában rejtek.

A nagyipari termelés fej-
 lődésén a nagyvárosi proletariátus
 kifejlődését várta magyar-
 után. Ebből nőttek ki a társadalom
 parazitái; azok, akik büntetendő
 cselekmények elkövetésé-
 séből élnek. Egy alakult ki
 az iparszerű büntetésekre so-
 portja. Ha a nemi erőszak, az
 alkohol, a műveltség hatását
 a büntettek elvédésére köre-
 lebből vizsgáljuk, megállá-
 píthatjuk, hogy a socialisták
 nyelve is csak gazdasági
 tényszerűket takarnak.

Egy pillantás a büntetés
 kiszabásának és végrehajtásá-
 nak régi módjára meggyőr min-
 denkit, hogy ez egyáltalában
 nem alkalmas arra a krimi-

nalitás ezen új formájára. Etz. absztrakciónon alapuló bűntetőjogi alapfogalmainak revíziója szükségének mutatkozott.

Rajítottuk arra, hogy vannak az embereknek olyan csoportjai, kikkel az eddigi elbánás mellett semmire sem lehet menni, de sőt, akiket vonatkozott volna a bűntetőjogi alapelvei megingatási látszanak. Olyan emberek, amilyeneket az elmúlt évszázadban nem ismertek, vagy legalább is nem olyan számban, hogy szimptomatikus jelenségre lehetett volna következtetni. Ezek a gyenge akaratúak, gyenge ellenállóképességűek, az erkölcsi támpont nélküliek, álomarcúak, lelki élettel, rendkívüli ösztö-

nikkel és indulatokhoz. Hogyan
 illeszhető be volna belsőségek-
 között az embereknek egy olyan
 csoportja, mely a megállapított
 kategóriák egyiké alá sem esik.

Egyének, akik nem betegek és még
 sem egészségesek, akiknél tulajdon-
 képeni értelemben a létbizonyosság-
 ról beszélni nem lehetett, akiknél
 nincs többi arányosság bizonyosság
 és büntetés között, akik becsap-
 hatók és rájuk a rendes büntetés
 hatni még sem képes, akiket bün-
 tetni is, gyógyítani is kellens.

És mindezen elméleti nehé-
 ségek dacára ilyen egyéneknek lé-
 terését többi negligálni nem
 lehetett.

És életnek egy új alakula-
 tával állottak szembe. Egy olyan
 szimptomatikus jelenséget láttak,

melyet eddig nem iselettek. És nem
 kételkedik, hogy valóban az emb-
 ri szerveret és az emberi lélek vil-
 tított-e meg, vagy csak az emberek
 látása és kritikája. Vajjon létezik-e
 az elmúlt korszakban is ennyien
 beteg isztentökkel és beteg akarattal,
 vagy talán akkor a szenvedélyek
 mérsékeltéknak, talán túlaradi-
 egisségnek tekintették azt, ami
 ma a betegség ismérve. Ugyan,
 hogy tényleg csak mai korunk
 produktuma az a jelenség, az át-
 meneti korszak diszharmóniái-
 nak, amikor az értelem, ragyogó
 fejlettség, mellest az ércs és az
 akarat elszakad és amikor a lé-
 lek régi ideáljai ledőlnek, mie-
 lőtt meg újjak képződhetné-
 volna. Sem kételkedik azt sem,
 hogy vajjon az új korszak világy-

nézetének van-e az a hatása, hogy az
 emberek exercit szenvveléyleik is
 uszörnek rabjává tett; avagy
 ellenkezőleg a determinizmus
 újabb térszűlalása nem jelent
 semmi egyebet, mint hogy egy
 gyenge, enervált korunk tudó-
 mánys enyhítő körülményt ki-
 ránt statuálni önmagának ottani
 akorban kétségtelen, hogy a jelen-
 ség egyszer felmerült, létezik is; hogy
 számolni kellett vele.

A büntetőjogban ez a jelen-
 ség volt az, amely áttörni igye-
 kezt az elveket és az elméleteket

Belátták, hogy a számos fel-
 merült elméleti nehézség dacára
 figyelembe kell venni. Miért?
 Mert követeli a társadalom
 önvédelem eseményi. Ez lett a
 segyver, a morgatóerő, a jelszó.

Er vitte, ez hajtott a tudomány munkáissait még akkor is, amikor írték, hogy saját elveiken gárolnak keresztül.

A társadalom sokszorabb védelme: ez volt tehát a cél. Tegen-
 ám, de vajjon olyan könnyű volt-e
 ezt a szempontot érvényre emelni?
 Ha a klasszikus elméletek tisztán
 állott volna az az igyekezet és
 egyediül csak azon alapult volna,
 hogy az egyéni érdekeket az
 állami érdekkel szemben fentartva
 és megvédelmezve, könnyű lett
 volna annak a kimutatása, hogy
 az egyének egyéni érdekei, hogy
 is megvédezzék fenyegeté-
 től a magánjogaikkal szemben, mint az
 egyéni érték megerősítésének szük-
 sége. Könnyű lett volna kimutat-
 ni, hogy a kriminalitásnak az

közeletyűs formáival szemben, szük-
 sége van sokrétűbb világlátásra. Csak-
 hogy a klasszikus elméletnek ez a
 célja és bázisa távolbát sem jut
 olyan világosan kifejezésre. Ekkor
 idők folyamán az egyéni érdekek
 megvédése céljából hátralmassá ideo-
 logiák fejlődtek ki, melyek any-
 nyira megosztottak, hogy
 teljesen függetleneknek látszottak
 az alapul fekvő céleltől és attól
 egészen független életet látszottak
 élni. Az állam beavatkozási
 határait nem acéltal vonták
 meg, hogy annak az egyéni sza-
 bad fejlődés érdekében való szük-
 ségességét hangsúlyozták, hanem
 ettől független elméleteket álbi-
 tottak fel államjogi és bülséleti
 téren; elméleteket, amelyek mint-
 ha dogmák volnaának, átmentek

az emberek eszméletébe és vérebe. Itz az elmélet, amelyet a célszerűség emelt abszolút erkölcsi magaslata, meggvetéssel tekintett le, a célszerűség követelményeire. Milyenre vetette volna tekintetbe a klasszikus elmélet az embereknek egy bizonyos csoportját és milyen különbségetet volna az emberek egyes csoportjai között. Hiszen előtti minden ember egyforma, csak eszlekményeik különböznek. Ez az elmélet csak azt tekinti, hogy mikor és mennyiben tört be valaki másnak a jogkörébe és azt, hogy a büntetés az okozott sérelemmel arányban álljon. Mit idékelt az elméletet az a kíváncsúság, hogy bizonyos emberek veszélyesebbek a társadalomra?

A támadás tényleg ezen a ponton történt és éles gúnyjal kezdtek támadni a klasszikus elméletet, hogy egészen megfeleledkezett arról, hogy az emberek feltehetően itélkezni.

És a küzdelem azonban nem maradt meg a büntetőjog határain belül. Hisz a küzdelem csak a büntetőjog terén folyt volna, ha csak a büntetői hatálytalanságra lett volna a jelző - a büntetőjog alapelveinek seiklasszikusítás, az erkölcsi és állampolgári ideológiák, az egyéni felelősség elve, az egyéni jogköri elmélete, egy szóval az egész klasszikus világnézet jätve, ellenállt volna a támadásoknak.

Csakhogy ez a küzdelem

nem folyik le involúción a büntető-
 jog területén. A büntetőjog te-
 rületén fellépő reformmozga-
 lom csak egy ága annak az univer-
 zális eseménylátnak, amely
 a XIX század második felében a
 szellemi élet összes megnyilvánu-
 lásában egyaránt jelentkezett és
 amely folyamányszerűnek
 a mellyreható változásoknak,
 amelyek az egyén gazdasági,
 társadalmi és lelki életében
 az életviszonyok megváltozá-
 sával történtek. Messire ve-
 rretts bennünket témánktól, ho-
 kutatni akarnánk a kapu-
 latokat az új korok gazdasá-
 gi és társadalmi viszonyainak
 változásai és az egyes tudomány-
 ágak között. Csak annyit jegy-

sünk meg, hogy nem hihetjük azt,
 hogy elméleti tételök azok, amelyek
 alakítják a társadalmi viszonyo-
 kat és a jogrendszernek elvont ti-
 teleit, hanem ellenkezőleg azt
 tartjuk, hogy az elméleti alapelvek
 és dogmák változásai csak kei-
 sítő jelenségei az alapul fekvő
 valóságos életviszonyok megvál-
 tozásának. Nem kutatjuk,
 hogy mik a mélyen fekvő okai
 annak, hogy a XVIII. század elmi-
 leti minden ténis az egyén érde-
 keket helyezi előtérbe, míg a
 XIX. század elmélete az összes
 érdekeket; a XVIII. század elmi-
 te az egyén szabad fejlődését
 követeli, a XIX. század elmélete
 az állami beavatkozást.

Minő végtelen új választás
 elveket hordozak ideológiáját. A
 XVIII. század erkölcsi magaslatain
 honoló ideológiáját ismerjük
 már. Láttuk, hogy abban a kor-
 szaknak minden elméletében az
 egyén áll előtérben. Az egyén az,
 aki akar, aki selekszik, akinek
 veleszületett meg nem változtatho-
 tók jogai vannak, akinek az er-
 kölcsei világban levő és abban
 egyikerekedő kötelességei vannak,
 és mindenütt és mindenben selek-
 vő alany. Milyen lett a büszke em-
 berből a XIX. század tudományában?
 Többi nem önálló selevő alany
 az állami jogban, többi nem er-
 kölcsei lény az etikában, hanem
 egy atom a végtelenül nagy orga-
 nizmusban. Többi nem önletha-

tárosást irányító lény, hanem csak
 játékszer a természet érők törvényei-
 nek. Többi nem a teremtes koronája,
 hanem csak legfelsőbb láncszeme
 annak a végtelen láncolatnak,
 amely az összejtét az emberrel össze-
 köti. Az ember ma már nem az erkölcsi,
 hanem a természeti világnak tör-
 vényei alá helyezettetik. Nem az
 akarat uralkodik most már az
 emberek cselekedetei felett, hanem
 azok a megváltozott hatatlan termi-
 szeti törvények, melyek egyaránt
 irányítják a csillagok járását
 is az emberi lélek működését. Most
 már nem az egyén áll a mindenség
 középpontjában, hanem az egyé-
 neknek szerves összessége, az össz-
 ségi organizmus.

Az elméletben többé már nem
 az erkölcsi világnemű lenomenjeivel
 foglalkoznak, hanem a természeti
 világnemű valóságos jelenségeivel.
 Nem absztrakcióknak, hanem tüsse-
 tesen megakarják ismerni a jelen-
 ségeket a valóságukban. Nem a
 logika fogyvereit használják,
 hanem a leírás és az indukciót.
 Nem a jelenségek alapjait és végcélját
 vizsgálják, hanem a fejlődés törvényeit.
 Foglalkoznak a metafizikából természet
 tudomány és az alapfogalmi dog-
 mákból, természettudományi világnemű-
 nést. Nem lehet feladatunk s helyen
 foglalkozni arról a kérdéssel, hogy
 melyik igaz a két világneművilág
 között. Elfogadjuk fejtegetésünk
 alapjait a fejlődés mai korszá-
 nak megfelelő természettudományi
 világneműt.

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁR
1967/1953
gyarapodási raktárban